

Foto: Luc Van Dijk

Kalversterfte terugdringen is een van de elementen om de rentabiliteit in de vleesveehouderij te verbeteren.

– LUC VAN DIJK –

Vitale kalveren: goed begonnen is half gewonnen

Op een studiedag voor Waalse veehouders, bij het einde van het weideseizoen en het begin van het kalfseizoen, zette *Jozef Vackier* van Quartes de belangrijkste voorwaarden op een rij voor een betere rentabiliteit in de vleesveehouderij. Om die te verbeteren moet de veehouder werken op 5 domeinen: de kalversterfte verminderen, de leeftijd bij eerste kalving vervroegen, de tussenkalftijd verkorten, de daggroei verbeteren en marktconforme dieren produceren. Toch ging Jozef Vackier enkel dieper in op het eerste item, het terugdringen van de kalversterfte. Wat het onderzoek naar de oorzaken van kalversterfte betreft, hebben wij grote verwachtingen bij het ADLO-demoproject 'Verbetering van de rentabiliteit in de vleesveehouderij door beperking van de kalversterfte'. Dit project onderzoekt de problematiek van de kalversterfte diepgaand en systematisch: wat kan er verkeerd zijn met de fokkerij, de voeding, het management en de hygiëne?

Registratie

De veehouder wil in de eerste plaats dat er zo veel mogelijk levende kalveren geboren worden. Op 100 zoogkoeien moeten er liefst 90 drachtig zijn. In de praktijk zien we tussen 80 en 85 levende kalveren en daarvan moeten er zo veel mogelijk in leven blijven. Vackier vroeg zich af welke veehouder het sterftepercentage precies kent. "Je kan wel streven naar een sterfte onder de 10% maar als je niet alles goed registreert, heb je uiteindelijk nog geen

betrouwbaar cijfer. Uit een beperkt staal van 45 bedrijven leren we dat de sterfte rond 12-13% bedraagt. Problemen met diarree (20%) en griep (20%) zijn verantwoordelijk voor 40% van de sterfte van witblauwe kalveren, jonger dan 1 jaar. Daarna komen plotse dood, misvormingen en ongelukken (ieder 10%). Onze bedrijven kunnen nog veel verbeteren op het vlak van management, want de sterfte op de 25% beste bedrijven bedraagt 6% en die op de 25% slechtst presterende bedrijven ligt op 16%. Van uitersten gesproken, we zien bedrijven met amper 2% sterfte en bedrijven met 18% sterfte onder de kalveren."

Correct biestbeleid

De voeding van de kalveren is belangrijk. Een correcte toediening van de biestmelk is werkelijk van levensbelang. Biest is de eerste melk na de kalving en is rijk aan antistoffen. Biest is als goud voor het kalf. Biest moet je zo snel mogelijk na de geboorte toedienen. "Een derde van de pasgeboren kalveren heeft te weinig antilichamen in het bloed", weet Jozef Vackier. "Vaak wordt gewacht om biest te geven. Weet dat de kwaliteit van de biestmelk snel achteruitgaat. Na 12 uur is de kwaliteit herleid tot de helft. Ook kan de darmwand van het kalf alleen de eerste 24 uur na de geboorte antistoffen opnemen in het bloed en de capaciteit om dit te doen daalt snel. Na 6 uur is de darmwand voor 60% dicht. Daarom moet je onmiddellijk na de

geboorte 1 tot 1,5 l biest toedienen. Gedurende de eerste 3 dagen moet het kalf minstens 4 l per dag drinken. In Noorse landen krijgt een kalf na de geboorte in een keer 4 l biest toegediend met een sonde."

Antilichamen

Biestmelk van een Holsteinkoe bevat tussen 50 en 100 g antilichamen per liter; biestmelk van een witblauwe koe bevat 100 tot 150 g antilichamen per liter. Met een colostrummeter kan je die kwaliteit precies bepalen. Als je weet dat een kalf binnen de 12 uur na de geboorte 250 g antilichamen in het bloed moet hebben en binnen de 24 uur na de geboorte 400 g, dan kan je – als je de kwaliteit van de biest kent – zelf uitrekenen hoeveel biest je kalf moet drinken. Een voorbeeld. Om 12 uur na de geboorte aan 250 g antilichamen te komen, moet een kalf 3,3 l drinken van kwaliteit 75 g of 2 l van kwaliteit 125 g. Een dag na de geboorte moet een kalf 5,3 l van kwaliteit 75 g binnen hebben of 3,3 l van kwaliteit 125 g. Je ziet dus heel duidelijk dat het aantal liter afhangt van de kwaliteit van de biest. Supplementatie van vitamine E en van organisch selenium aan de drachtige koe verbetert de kwaliteit van de biest en verhoogt de weerstand van de kalveren.

De biest moet bovendien vers zijn! Zeker de eerste drinkbeurt geef je best verse biest, daarna kan je indien nodig verder met aangezuurde biest of biest uit de diepvries. Vergeet vooral niet de biest

De kalveren worden gevoed met een kalverdrinkautomaat. Deze automaat bespaart de vleesveehouder tijd en werk.

tijdig te ontdooien en doe dat *au bain-marie* met een maximum temperatuur van 50 °C. Ontdooi de biest zeker niet in de microgolfoven, want die vernietigt alle antilichamen.

Huisvesting en hygiëne

Een goede hygiëne is een noodzaak. Zo moet je de keizersnedebox goed reinigen en ontsmetten. Het kalf gedurende 1 tot

2 minuten ondersteboven hangen om de slijmen uit de lebmaag en de keelstreek te verwijderen, is nodig. Zet elk kalf apart in een kalverbox en geef ze melk en korrels. Begin hiervoor eerst bij de kleinste kalveren. Een sanitaire leegstand is aangewezen, ofwel door te streven naar een periode zonder kalvingen, ofwel door te werken met 2 materniteiten.

Opfok

Afsluiten doen we met de voeding. Omdat de penspapillen zich tijdens de eerste 6 levensweken ontwikkelen, is het aangeraden om zo vroeg mogelijk te starten met krachtvoer. Dit doe je best al voor het kalf 10 dagen oud is. Parakeratose van de penspapillen (een soort van verslijming van de penswand) voorkom je door voldoende structuurrijk te voeren, de kalveren genoeg water te laten drinken en geen te koolhydraatrijke krachtvoerders te verstrekken.

De kalveren opfokken met kunstmelk is de beste manier om ieder kalf goed op te volgen en te controleren of het goed drinkt. Bovendien krijgt het kalf steeds melk van constante kwaliteit. Koeien die niet zogen, hebben bovendien een betere vruchtbaarheid. Volgens het beproefde Bovivofoederconcept van Quartes krijgen de kalveren de eerste 8 weken kunstmelk en stro, aangevuld met krachtvoer. Dat

geeft de beste ontwikkeling van de penspapillen. Ruwvoeder komt pas na 6 maanden in het rantsoen. Verkiez stro boven hooi. Bij stro is er meer zekerheid over de constante kwaliteit en het prikkelt sterk de maag. Stro vervult zijn rol als gezondheids- en reinigingskuur. Hooi dat vermengd is met water verliest zijn prikkelend vermogen. Ook voor de kalveren met een leeftijd van 8 weken tot 3 maanden en van 3 tot 6 maanden ontwikkelde Quartes speciale voeders om kalveren en jongvee op te fokken op krachtvoer en stro. Volgens Jozef Vackier kan de veehouder die het Bovivoconcept toepast, besparen op zijn opfokkosten.

Bezoek aan de kalverstal

Na de vergadering bezochten de aanwezigen de nieuwe kalverstal op het vleesveebedrijf van Etienne Rabeux in Martouzin. Dit bedrijf heeft jaarlijks 140 kalvingen. De kalverstal is voorzien voor 2 groepen van 30 kalveren. Er kwam een nieuwbouw omdat de griepproblemen met de bestaande stal, ondanks aanpassingen, niet helemaal opgelost geraakten. In de nieuwbouw worden de kalveren gevoed met een kalverdrinkautomaat via 2 drinkstations. Met deze automaat wordt er flink bespaard op arbeid. De kalveren krijgen maximaal 9 tot 10 keer 0,5 l kunstmelk. ■